

Υπόθεση C-684/23

Σύνοψη αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία υποβολής:

15 Νοεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Administratīvā rajona tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

15 Νοεμβρίου 2023

Προσφεύγουσα:

SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss

Καθών:

Iepirkumu uzraudzības birojs (υπηρεσία εποπτείας δημοσίων συμβάσεων)

VSIA Autotransporta direkcija

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ενώπιον του Administratīvā rajona tiesa (διοικητικού πρωτοδικείου) εκκρεμεί προσφυγή της SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss με την οποία ζητείται να κηρυχθεί παράνομη η απόφαση της υπηρεσίας εποπτείας δημοσίων συμβάσεων κατά το μέρος που αφορά τον διαγωνισμό «για την παραχώρηση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών με λεωφορεία στο περιφερειακό οδικό δίκτυο» της πόλεως Ventspils, λόγω συμμετοχής της εταιρίας PSIA Ventspils reiss στον εν λόγω διαγωνισμό (στον οποίο αναδείχθηκε ανάδοχος) υπό την ιδιότητα του εγχώριου φορέα.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Administratīvā rajona tiesa ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προβεί, διά της εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, στην ερμηνεία

του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (στο εξής: κανονισμός 1370/2007), σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Έχει το άρθρο 5 του κανονισμού 1370/2007 την έννοια ότι, στο πλαίσιο δημόσιου διαγωνισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου, πρέπει να ελέγχονται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2, στοιχείο γ', του εν λόγω άρθρου προς τον σκοπό συμμετοχής εγχώριου φορέα στον διαγωνισμό;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, έχει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 την έννοια ότι η αναθέτουσα αρχή, όταν αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της συμβάσεως, οφείλει να ελέγχει αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις της εν λόγω διατάξεως κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, λαμβάνοντας υπόψη ακόμη και τις περιστάσεις που ανέκυψαν μετά την υποβολή της και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των διαγωνιζομένων;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, έχει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 την έννοια ότι η παράταση της διάρκειας ισχύος υφιστάμενης συμβάσεως παροχής υπηρεσιών συνιστά νέα σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας με απευθείας ανάθεση κατά την έννοια της διατάξεως αυτής;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Αιτιολογική σκέψη 18 και άρθρο 5, παράγραφοι 2, 3 και 5 του κανονισμού 1370/2007.

Νομολογία του Δικαστηρίου

Αποφάσεις του Δικαστηρίου:

Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799.

Απόφαση της 21ης Μαρτίου 2019, Mobit και Autolinee Toscane, C-350/17 και C-351/17, EU:C:2019:237.

Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Άρθρο 8 του Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums (νόμου για τις δημόσιες υπηρεσίες μεταφορών), ο οποίος καθορίζει τους κανόνες σχετικά με την οργάνωση διαγωνισμών για την παροχή υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών.

Άρθρο 2 του Publisko iepirkumu likums (νόμου περί δημοσίων συμβάσεων), το οποίο ορίζει τους στόχους των δημοσίων συμβάσεων.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Στις 19 Μαΐου 2021, η αναθέτουσα αρχή VSIA Autotransporta direkcija, η οποία είναι υπεύθυνη για την οργάνωση των δημοσίων μεταφορών στη Λεττονία, προκήρυξε ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό «για την παραχώρηση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών με λεωφορεία στο περιφερειακό οδικό δίκτυο» (στο εξής: δημόσιος διαγωνισμός), στον οποίον οι προσφορές έπρεπε να υποβληθούν έως τις 30 Αυγούστου 2021.
- 2 Η προσφεύγουσα SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss υπέβαλε προσφορά, αλλά με απόφαση της αναθέτουσας αρχής της 7ης Δεκεμβρίου 2022 η προσφορά της απορρίφθηκε και η σύμβαση ανατέθηκε στην PSIA Ventspils reiss.
- 3 Η PSIA Ventspils reiss είναι δημοτική εταιρία, στο εταιρικό κεφάλαιο της οποίας συμμετέχει εξ ολοκλήρου ο Δήμος Ventspils (valstspilsēta). Συνεπώς, η PSIA Ventspils reiss πρέπει να θεωρηθεί εγχώριος φορέας κατά την έννοια του κανονισμού 1370/2007.
- 4 Στις 13 Ιανουαρίου 2012, ο δήμος Ventspils συνήψε σύμβαση με την PSIA Ventspils reiss για την παροχή υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών με λεωφορεία στην πόλη Ventspils με διάρκεια ισχύος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2023.
- 5 Σε σχέση με τον δημόσιο διαγωνισμό που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή, το δημοτικό συμβούλιο αποφάσισε στις 27 Σεπτεμβρίου 2019 τη σύντμηση της διάρκειας της σύμβασεως που είχε συναφθεί προηγουμένως με την PSIA Ventspils reiss, ορίζοντας ως χρονικό σημείο λήξεως της σύμβασεως την 30ή Σεπτεμβρίου 2021, και τη διενέργεια διαγωνισμού για την ανάθεση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών στην πόλη. Η σύμβαση προβλέπει επίσης ότι η διάρκειά της μπορεί να παραταθεί σε περίπτωση που, για λόγους που δεν αφορούν την αναθέτουσα αρχή, ο διαγωνισμός που έχει προκηρυχθεί δεν ολοκληρώνεται επιτυχώς και δεν είναι δυνατή η έγκαιρη σύναψη της σύμβασεως, καθώς και σε περίπτωση διακοπής των υπηρεσιών ή επικείμενου κινδύνου διακοπής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007.
- 6 Στις 31 Μαρτίου 2021, ο Δήμος Ventspils προκήρυξε διαγωνισμό για την «παροχή υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών με λεωφορεία στην πόλη Ventspils», ο

οποίος ανεστάλη στις 10 Σεπτεμβρίου 2021 μετά από απόφαση της εποπτεύουσας αρχής λόγω της ανάγκης τροποποίησης των όρων του διαγωνισμού.

- 7 Στο πλαίσιο της ανωτέρω παρατεταμένης διαγωνιστικής διαδικασίας, ο εν λόγω δήμος αποφάσισε, στις 2 Σεπτεμβρίου 2021, να παρατείνει τη διάρκεια της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών που είχε συναφθεί προηγουμένως με την PSIA Ventspils reiss μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2022 άλλως, σε περίπτωση συνάψεως της νέας συμβάσεως πριν την ανωτέρω ημερομηνία, μέχρι την ημερομηνία συνάψεως της τελευταίας. Η παράταση της διάρκειας της συμβάσεως βασίσθηκε στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007.
- 8 Στις 19 Σεπτεμβρίου 2021, ο δήμος προκήρυξε νέο διαγωνισμό με τίτλο «παροχή υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών με λεωφορεία στην πόλη Ventspils», ο οποίος ανεστάλη την 1η Ιουνίου 2023 μετά από απόφαση της εποπτεύουσας αρχής και λόγω της ανάγκης άρσεως των ανακολουθιών που υφίσταντο στους όρους του διαγωνισμού.
- 9 Έτσι, στις 22 Σεπτεμβρίου 2022, ο δήμος αποφάσισε, επικαλούμενος το άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007, να παρατείνει εκ νέου τη διάρκεια της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών που είχε συναφθεί προηγουμένως με την PSIA Ventspils reiss μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2023 άλλως, σε περίπτωση συνάψεως της νέας συμβάσεως πριν από την ανωτέρω ημερομηνία, μέχρι την ημερομηνία συνάψεως της τελευταίας.
- 10 Η προσφεύγουσα προσέβαλε την απόφαση της αναθέτουσας αρχής ενώπιον της υπηρεσίας εποπτείας δημοσίων συμβάσεων (στο εξής: υπηρεσία), ως ιεραρχικά ανώτερης δημόσιας αρχής που εποπτεύει τις διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων.
- 11 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα συμμετοχής της ανακηρυχθείσας αναδόχου στον δημόσιο διαγωνισμό λόγω της ιδιότητάς της ως εγχώριου φορέα.
- 12 Με απόφαση της υπηρεσίας της 6ης Φεβρουαρίου 2023, η απόφαση της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε.
- 13 Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον της Administratīvā tiesa κατά της αποφάσεως της υπηρεσίας, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η PSIA Ventspils reiss έπρεπε να είχε αποκλειστεί από τη συμμετοχή στο δημόσιο διαγωνισμό.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 14 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η αναθέτουσα αρχή όφειλε να αποκλείσει την ανάδοχο PSIA Ventspils reiss από τη συμμετοχή στον δημόσιο διαγωνισμό, δεδομένου ότι δεν τηρήθηκε η προθεσμία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007, από την έναρξη της οποίας ο εγχώριος φορέας δικαιούται να συμμετάσχει σε άλλους διαγωνισμούς.

- 15 Η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι οι δημόσιες αρχές ερμήνευσαν εσφαλμένα τις διατάξεις του κανονισμού 1370/2007, διότι δεν έλαβαν υπόψη ότι η διάρκεια της συμβάσεως αναθέσεως που είχε συνάψει η PSIA Ventspils reiss με τον δήμο είχε παραταθεί, πράγμα που στην ουσία ισοδυναμεί με σύναψη νέας συμβάσεως απευθείας αναθέσεως.
- 16 Επιπλέον, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμετοχή της PSIA Ventspils reiss στον δημόσιο διαγωνισμό που διοργάνωσε η αναθέτουσα αρχή, ο δήμος αποφάσισε αρχικά να συντμήσει τη διάρκεια της συμβάσεως, ωστόσο στη συνέχεια την παρέτεινε επανειλημμένως. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η συμπεριφορά αυτή αντιβαίνει από μόνη της στον σκοπό των διατάξεων του κανονισμού 1370/2007, οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που θα προέκυπταν σε περίπτωση που επιτρεπόταν στους εν λόγω παρόχους υπηρεσιών να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς και να παρέχουν υπηρεσίες δημοσίων μεταφορών εκτός της επικράτειας του οικείου δήμου.
- 17 Επιπλέον, η προσφεύγουσα διερωτάται αν ο δήμος είχε γενικά το δικαίωμα να αποφασίζει την παράταση της διάρκειας της συμβάσεως, δεδομένου ότι μια διαγωνιστική διαδικασία που παρατείνεται (ή καθυστερεί) δεν μπορεί κατά κανόνα να θεωρηθεί ως έκτακτη περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007.
- 18 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα αναφέρθηκε εκ νέου στην προσφυγή της με βάση τα επιχειρήματα που εκτίθενται σε αυτήν. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η διετής προθεσμία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 τηρήθηκε κατά την υποβολή της προσφοράς. Ωστόσο, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, το γεγονός αυτό θα έπρεπε να είχε ελεγχθεί εκ νέου κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως για την ανάθεση της συμβάσεως, ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε περίπτωση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος αυτού. Εν προκειμένω, κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως, η σύμβαση είχε παραταθεί μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2023, με αποτέλεσμα το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς να υπερβαίνει κατά έναν μήνα την προβλεπόμενη από την εν λόγω διάταξη του κανονισμού προθεσμία των δύο ετών.
- 19 Αντιθέτως, η υπηρεσία και η αναθέτουσα αρχή θεωρούν ότι η αρχή του θεμιτού ανταγωνισμού δεν παραβιάστηκε στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα όσα αναφέρουν, η εκτέλεση της συμβάσεως που προέκυψε από τον δημόσιο διαγωνισμό δεν θα ξεκινήσει πριν από την 1η Ιουλίου 2024, με αποτέλεσμα η PSIA Ventspils reiss να μην εισπράττει ταυτόχρονα αντάλλαγμα τόσο για την εκτέλεση της συμβάσεως που της ανατέθηκε απευθείας όσο και αυτής που συνήφθη στο πλαίσιο του δημόσιου διαγωνισμού.
- 20 Κατά την άποψη της υπηρεσίας, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών που είχε οριστεί στο δημόσιο διαγωνισμό –30 Αυγούστου 2021– πληρούνταν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του

κανονισμού 1370/2007 για τη συμμετοχή εγχώριου φορέα σε άλλους διαγωνισμούς. Μολονότι ο δήμος αποφάσισε, στις 2 Σεπτεμβρίου 2021 και στις 22 Σεπτεμβρίου 2022, να παρατείνει έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2023 τη συνολική διάρκεια της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών που είχε συνάψει με την PSIA Ventspils reiss, τούτο έγινε με σκοπό να διασφαλιστεί η συνέχεια της παροχής δημοσίων υπηρεσιών μεταφορών στη διοικητική περιφέρεια του δήμου βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007. Επιπλέον, το ζήτημα της νομιμότητας της παρεχόμενης κρατικής ή δημοτικής συνδρομής θα πρέπει να αξιολογείται στο πλαίσιο των αποφάσεων που λαμβάνει ο δήμος και των συμβάσεων που συνάπτει ο ίδιος και όχι στο πλαίσιο της ανοικτής και διαφανούς διαγωνιστικής διαδικασίας που διοργανώνει η αναθέτουσα αρχή.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 21 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο, κατά την εξέταση της επίμαχης διαδικασίας δημόσιου διαγωνισμού, πρέπει να εφαρμόσει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, διατάξεις οι οποίες δεν έχουν ακόμη αποτελέσει αντικείμενο κοινής ερμηνείας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 22 Μολονότι η απόφαση του Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-350/17 και C-351/17, Mobit και Autolinee Toscane, έκρινε ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 1370/2007 δεν εφαρμόζεται σε καμία περίπτωση, οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση αυτή αναφέρουν εντούτοις ότι η μη τήρηση της γεωγραφικής προϋποθέσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού δεν μπορεί να έχει οποιαδήποτε συνέπεια για τη διαδικασία αναθέσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Τα συμπεράσματα αυτά στηρίζονται, πρώτον, στο γεγονός ότι η απαίτηση οριοθετήσεως προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1370/2007, το οποίο ρυθμίζει τις απευθείας αναθέσεις, και όχι στο άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τις αναθέσεις μέσω διαγωνισμού. Δεύτερον, η ερμηνεία αυτή προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1370/2007, και ιδίως από την έκφραση «η προϋπόθεση για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου είναι ότι», από την οποία προκύπτει σαφώς ότι η απαίτηση οριοθετήσεως των δραστηριοτήτων του εγχώριου φορέα συνιστά προϋπόθεση του κύρους των διαδικασιών εσωτερικής αναθέσεως. Τρίτον, από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1370/2007, προκύπτει επίσης ότι δεν είναι επιτρεπτός ο αποκλεισμός των φορέων που ανέλαβαν υπηρεσίες με απευθείας ανάθεση, δεδομένου ότι το άρθρο αυτό επιβάλλει ρητώς να είναι η διαδικασία αυτή «ανοικτή σε όλους τους φορείς». Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τις διαδικασίες αναθέσεως μέσω διαγωνισμού, δεν περιέχει ούτε παραπομπή στην προβλεπόμενη με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού απαίτηση οριοθετήσεως ούτε κάποια παρεμφερή απαίτηση.

Τέταρτον, η ερμηνεία αυτή συνάδει προς έναν εκ των σκοπών που επιδιώκει ο κανονισμός 1370/2007, ήτοι την επέκταση της εφαρμογής των διαδικασιών διαγωνισμού για την ανάθεση συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας μεταφορών. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η μη τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1370/2007, θα μπορούσε να θέσει εν αμφιβόλω το κύρος της απευθείας αναθέσεως που διενεργήθηκε προς την επιχείρηση αυτή ή την επιχείρηση που την ελέγχει.

- 23 Τα ανωτέρω συμπεράσματα του γενικού εισαγγελέα θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007, οδηγώντας στην εκτίμηση ότι η μη τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή δεν μπορεί να επιφέρει οποιαδήποτε συνέπεια στη διαδικασία δημόσιου διαγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.
- 24 Ωστόσο, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, είναι σημαντικό να ελέγχεται, στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαγωνισμού, η τήρηση των περιορισμών του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού 1370/2007.
- 25 Ειδικότερα, από την αιτιολογική σκέψη 18 του κανονισμού 1370/2007 προκύπτει ότι η απευθείας ανάθεση υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών πρέπει να υπόκειται σε αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο προκειμένου να διασφαλίζονται δίκαιοι όροι ανταγωνισμού. Η απευθείας ανάθεση υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρηθεί ως οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο κανένας φορέας δεν μπορεί να επιδιώξει υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, και τούτο διότι το πλεονέκτημα αυτό και οι πληρωμές που πραγματοποιούνται βάσει αυτού έχουν σαφή αντίκτυπο στον ανταγωνισμό. Για τον λόγο αυτό, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1370/2007 απαγορεύει στους εγχώριους φορείς να συμμετέχουν σε άλλες διαδικασίες δημοσίων διαγωνισμών εκτός της επικράτειας της αρμόδιας δημόσιας αρχής. Ταυτόχρονα, προκειμένου να προωθηθεί το άνοιγμα της αγοράς υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 προβλέπει παρέκκλιση από την απαγόρευση αυτή, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που αποσκοπούν στην αποφυγή παροχής υπηρεσιών με απευθείας ανάθεση. Οι αποφάσεις σχετικά με τη μελλοντική οργάνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων του εγχώριου φορέα επηρεάζουν την τιμή που προσφέρει ο διαγωνιζόμενος, οπότε, για να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού, είναι απαραίτητο, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, να ελέγχεται στο πλαίσιο του δημόσιου διαγωνισμού η τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007.
- 26 Κατόπιν των ανωτέρω, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διευκρινίσει αν οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 για τη συμμετοχή εγχώριου φορέα σε διαδικασία διαγωνισμού πρέπει να ελέγχονται στο πλαίσιο των διαδικασιών δημοσίων διαγωνισμών που διέπονται από το άρθρο 5, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

- 27 Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να εφαρμόσει τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007.
- 28 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ένας εγχώριος φορέας μπορεί να συμμετάσχει σε ανοικτό διαγωνισμό, εφόσον πληρούνται ταυτόχρονα οι ακόλουθες προϋποθέσεις: 1) δεν υπολείπονται πάνω από δύο έτη μέχρι τη λήξη της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών που του έχει ανατεθεί απευθείας· 2) έχει ληφθεί οριστική απόφαση για τη διενέργεια δίκαιου διαγωνισμού για τις δημόσιες υπηρεσίες επιβατικών μεταφορών που διέπει η σύμβαση του εγχώριου φορέα· 3) ο εγχώριος φορέας δεν έχει συνάψει άλλη σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας με απευθείας ανάθεση.
- 29 Εν προκειμένω, πρέπει να διευκρινισθεί το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 για τη συμμετοχή του εγχώριου φορέα στη διαδικασία του δημόσιου διαγωνισμού.
- 30 Δεδομένου ότι η προσφορά που υποβάλλει ο διαγωνιζόμενος επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του στο δημόσιο διαγωνισμό και οι αποφάσεις σχετικά με τη μελλοντική οργάνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων του εγχώριου φορέα ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην τιμή που προσφέρει ο διαγωνιζόμενος, θα ήταν λογικό να συναχθεί, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.
- 31 Ωστόσο, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως καταδεικνύουν ότι μετά την υποβολή της προσφοράς η κατάσταση μπορεί να μεταβληθεί. Στην προκειμένη περίπτωση, η διάρκεια της συμβάσεως παροχής υπηρεσιών με απευθείας ανάθεση παρατάθηκε επανειλημμένως, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού αριθ. 1370/2007, υπερβαίνοντας συνολικά την προβλεπόμενη προθεσμία των δύο ετών, υπολογιζόμενη από τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Είναι ουσιώδες να διευκρινιστεί αν η αναθέτουσα αρχή όφειλε να επαληθεύσει, κατά την ανάθεση της συμβάσεως, ότι οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 εξακολουθούσαν να πληρούνται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς και, σε περίπτωση διαπιστώσεως της μη τηρήσεως της διετούς προθεσμίας, να αποκλείσει τον εγχώριο φορέα από τον διαγωνισμό. Κατά την άποψη των δημοσίων αρχών, ωστόσο, είναι καθοριστικής σημασίας το γεγονός ότι η παράταση της συμβάσεως έλαβε χώρα για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1370/2007 και ότι δεν θίγει, ως εκ τούτου, τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των διαγωνιζομένων.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι, στο πλαίσιο του δημόσιου διαγωνισμού, θα πρέπει να αξιολογούνται και οι μεταβολές των πραγματικών περιστάσεων που λαμβάνουν χώρα μετά την υποβολή της προσφοράς, δεδομένου ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το γεγονός της τυπικής μόνον πληρώσεως των προϋποθέσεων του

άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007 κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της αλληλεξαρτήσεως μεταξύ του δήμου και του πλέον άμεσου φορέα εκμεταλλεύσεως καθώς και του γεγονότος ότι οι μεταβολές των πραγματικών περιστάσεων μετά την υποβολή της προσφοράς πρέπει να εξετάζονται από την άποψη του κατά πόσον επηρεάζουν τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των διαγωνιζομένων.

- 33 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να διευκρινίσει αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007, έχει την έννοια ότι η αναθέτουσα αρχή, όταν αποφασίζει για την ανάθεση συμβάσεως, οφείλει να ελέγχει αν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων που προκύπτουν μετά την υποβολή της και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των διαγωνιζομένων.
- 34 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η παράταση της διάρκειας μιας απευθείας ανατεθείσας συμβάσεως παροχής υπηρεσιών συνιστά σύναψη νέας δημόσιας συμβάσεως παροχής υπηρεσιών με απευθείας ανάθεση κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007.
- 35 Δεδομένου ότι η παράταση του χρόνου διάρκειας της συμβάσεως πραγματοποιείται στο πλαίσιο υφιστάμενης συμβάσεως, χωρίς να τροποποιούνται οι λοιποί όροι της τελευταίας, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες για το αν η προϋπόθεση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007, κατά την οποία «ο εγχώριος φορέας δεν έχει συνάψει άλλη σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας με απευθείας ανάθεση», πρέπει να ερμηνεύεται τόσο ευρέως.
- 36 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί επίσης αναγκαίο να αποσαφηνισθεί η ερμηνεία της προϋποθέσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1370/2007.